

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/135/2016
Identifikačné číslo spisu:	5111235460
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:5111235460.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a členiek senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a JUDr. Danice Kočíckovej, v spore žalobkyne K. S., bývajúcej v F., zastúpenej JUDr. Jozefom Pikuliakom, advokátom so sídlom v Čadci, Námestie Slobody č. 58, proti žalovaným 1/ LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, so sídlom v Banskej Bystrici, Námestie SNP č. 8, IČO: 36 038 351, zastúpenému Advokátskou kanceláriou M Kojtalová, s.r.o. so sídlom v Žiline, Antona Bernoláka č. 51, 2/ Slovenský pozemkový fond, so sídlom v Bratislave, Búdková č. 36, IČO: 17 335 345, 3/ Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Dobrovičova č.12, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp.zn. 25C/250/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 20. apríla 2016 sp.zn. 6Co/538/2015, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaní 1/, 2/ a 3/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina rozsudkom z 28. apríla 2015 č.k. 25/C/250/2011-325 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že ňou označené nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohom S. D.. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na to, že žalobkyňa neoznačila všetky strany sporu, ktoré sú v predmetnom konaní v postavení nerozlučných spoločníkov, a preto nebolo možné pre nedostatok vecnej legitímácie vyplývajúcej z hmotného práva žalobe vyhovieť.

2. Krajský súd v Žiline rozsudkom z 20. apríla 2016 sp.zn. 6Co/538/2015 pripustil späťvzatie žaloby proti žalovanému 1/, rozsudok súdu prvej inštancie v časti, pokiaľ žalobu voči žalovanému zamietol, zrušil a v tejto časti konanie zastavil. Vo zvyšnej časti rozsudok okresného súdu potvrdil. Uviedol, že o trovách konania rozhodne okresný súd. V plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, pričom poukázal v jednotlivostiach na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré bolo v plnom súlade s požiadavkou vyjadrenou v § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho

poriadku (zákon č. 99/1963 Zb. v znení noviel, účinný do 30.6.2016, ďalej len O.s.p.). Na doplnenie považoval krajský súd za nevyhnutné zdôrazniť, že uznesením zo dňa 5. decembra 2012 č.k. 25C/250/2011-150 rozhodol okresný súd, okrem iného, aj o nepripustení vstupu ďalšej strany do konania na strane žalovaných, a to žalovaného 4/ S. D., neznámeho pobytu. Toto rozhodnutie žalobkyňa nenapadla odvolaním, z ktorého dôvodu uznesenie nadobudlo právoplatnosť, a to dňa 26. januára 2013. Rozhodnutím bol v zmysle § 170 ods. 1 O.s.p. viazaný tak okresný súd, ako aj krajský súd, z čoho vyplývala nemožnosť jeho následného preskúmania v štádiu rozhodovania o riadnom opravnom prostriedku proti meritórnemu rozhodnutiu.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala dňa 11. augusta 2016 dovolanie žalobkyňa, ktoré odôvodnila tým, že jej súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Rozhodnutie krajského súdu považovala za nepreskúmateľné, keď odvolací súd neuviedol, ako sa vysporiadal s podstatnými námietkami žalobkyne v odvolaní. Namietala, že súd nesprávne prejudiciálne vyslovil právny záver o smrti S. D. ml. a potom nedôvodne a neprávne vyslovil právny záver, že nerozlučnými spoločníkmi v konaní majú byť jeho dedičia. Neboli preto splnené podmienky na zamietnutie jej žaloby.

4. K dovolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný 3/, ktorý žiadal dovolanie zamietnuť, mal za to, že krajský, ako i okresný súd, sa dostatočne vysporiadali so všetkými skutočnosťami uvedenými v žalobe, boli vykonané všetky dôkazy, na základe ktorých súdy aplikovali príslušné právne ustanovenia a správne právne vec posúdili.

5. Žalovaní 1/, 2/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď rozhodnutia 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

8. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

9. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže tento mimoriadny opravný prostriedok uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami

prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Naďalej je totiž plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp.zn. II. ÚS 172/03].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu- ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

11. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práv na spravodlivý proces.

12. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

14. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

15. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

16. Žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania odôvodňuje tým, že jej súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čo je obsahom hore uvedeného ustanovenia § 420 písm. f / CSP, jeho doslovnou citáciou, i keď dovolateľka toto zákonného ustanovenie neoznačila.

17. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

18. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať

sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp.zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

19. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a măriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj napr. R 129/1999, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012, 5 Cdo 90/2017, 3 Cdo 186/2017). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

20. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol.

21. Podľa názoru žalobkyne k vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP došlo v dôsledku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu a jeho nepreskúmateľnosti, keď sa nevysporiadal s podstatnými námietkami žalobkyne v odvolaní.

22. Žalobkyňou uvádzanú námietku ohľadne nedostatočne odôvodneného rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd považuje za neodôvodnenú. V § 387 ods. 1 a ods. 2 CSP je výslovne uvedené, že pokiaľ sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne podľa potreby doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody, pričom sa musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní, či s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, (obdobná právna úprava platila i v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku a to v ustanovení § 219 ods. 2 O.s.p., pozn. dovolacieho súdu). Nakoľko v danom prípade sa jedná o prípad potvrdenia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom, bolo postačujúce aby sa odvolací súd obmedzil na skonštatovanie, že sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1 a ods. 2 CSP, pričom dovolací súd potvrdzuje splnenie podmienok uvedených v predmetnom ustanovení. Okrem iného uviedol na zdôraznenie správnosti aj ďalšie dôvody a odôvodnenie (viď str. 4 napadnutého rozsudku krajského súdu).

23. Judikatúra najvyššieho súdu (R111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (pozri rozhodnutia sp.zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

24. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania

podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

25. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľky, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil v súlade s požiadavkou vyjadrenou v § 387 ods. 1, 2 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky

26. Na podklade vyššie uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné.

27. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd odmietol dovolanie podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

28. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.